УДК 636.932.4.082

ВПЛИВ КОЛЬОРУ ЗАБАРВЛЕННЯ НА ПОКАЗНИКИ ОНТОГЕНЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ШИНШИЛ

***Т.А. Чернухіна**, студент*
Науковий керівник – д.с.-г.н., доцент Коцюбенко Г.А.
Миколаївський національний аграрний університет

Великої популярності набули шиншили – південноамериканські гризуни із цінним хутром. Розводити шиншил можна не тільки на спеціальних фермах, але і вдома. Звірі мають різноманітні окраси, які виникають в результаті різних мутацій.

Ключові слова: шиншила, забарвлення, мутації, жива маса, генотип, гетерозиготне, гомозиготне.

Постановка проблеми. Хутрове звірівництво – це специфічна галузь тваринництва яка забезпечує потреби населення у хутрових виробах, легку промисловість у сировині і має значний експортний потенціал. Галузі притаманні певні особливості що безпосередньо впливають на організаційно – економічні і техніко – технологічні умови виробництва: сезонний характер, який обумовлений біологічними особливостями звірів та нестабільним попитом на хутро протягом року [4].

Розведенням шиншил займаються не тільки задля задоволення, але і з цілком практичною метою – отримання хутра, яке на сьогоднішній день є найбільш дорогим. Велика різноманітність забарвлення робить хутро шиншил цінним джерелом для легкої промисловості [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями встановлено, що шиншили є видом якій легко піддається генетичним мутаціям для зміни забарвлення хутра. Кольорова різноманітність хутра безпосередньо пов’язана зі зміною розмірів тварин і відповідно хутрової сировини [2, 4]. Шиншила звичайна – вид гризунів, що належить до родини шиншиллових.

Дуже рідкісний в дикій природі вид, що зустрічається тільки у високогірних районах Анд в Чилі. Шиншила – це активний гризун з великим хвостом, виразними очима і довгими вусами, які допомагають звірові шукати їжу і орієнтуватися в темряві. Хутро у шиншил дуже густе і м’яке, в довжину може досягати 4 см, причому кожна волосяна цибулина має по 60…70 пушинок.

Довжина тулуба шиншили коливається від 20 до 40 см, вуха досягають 6 см, а вуса можуть бути до 10 см завдовжки. Вага самців в середньому складає 369…493 г, а самок – 379…450 г.

У домашніх умовах тварини більші, ніж в диких і мають більший статевий диморфізм, з вагою самок до 800 г і самців до 600 г. Задні кінцівки шиншил це чотири пальці, що мають, майже в два рази довше передніх, на яких знаходиться п’ять хапальних пальців [1].

Постановка завдання. Визначення особливостей постнатального розвитку нащадків шиншил різних кольорових мутацій**.**

Матеріал і метордика досліджень. Наше дослідження стосувалося порівняння за живою масою та розмірами шиншил стандартного сірого забарвлення та забарвлення білий оксамит. З цією метою були сформовані дві групи по 5 голів самців та 5 голів самок у кожній. Всі тварини були гомозиготними за забарвленням. Для чистоти експерименту всі тварини були статево зрілими і приблизно одного віку (2…4 роки).

Результати досліджень. Маса тіла новонароджених коливається від 30 до 70 грам і залежить від спадкових ознак, годівлі матери і величини гнізда (табл. 1).

Шиншилята народжуються з волосяним покривом, розплющеними очима і здібні до самостійного пересування. У віці 1,5…2 місяця вони можуть починати незалежне життя. Самці, як правило, досягають статевої зрілості в 7…9 місяців, самки в 6…8 місяців.

Вікова динаміка живої маси шиншил відповідає стандарту.

Таблиця 1

Вікова динаміка живої маси шиншил

Вік, днів	Середня жива маса, г	Вік, днів	Середня жива маса, г
При народженні	40,60	55	188,2
5	49,00	60	201,4
10	60,65	90	272,1
15	72,00	120	321,1
20	84,00	150	362,2
25	97,00	180	395,5
30	113,50	210	410,7
35	128,10	240	422,0
40	143,20	270	440,0
45	158,50	Дорослі шиншили	505,0
50	179,30		

Результати дослідження промірів самиць і самців шиншил різного забарвлення представлені в табл. 2 і 3.

Таблиця 2

Екстер'єрні характеристики дорослих самок шиншил

Параметри	Забарвлення	
	Сірий-стандартний	Білий оксамит
Жива маса, г	550	750
Довжина тіла, см	22	29
Обхват грудей, см	15	20
Довжина голови, см	7	10
Ширина голова, см	5	8
Довжина вуха, см	6	7
Довжина хвоста, см	12	15

З даних табл. 2 видно, що самки сірої стандартної шиншили за живою масою та розмірами помітно поступаються самкам білої оксамитової шиншили (на 26,6 % за живою масою і 14…33 % за промірами).

В табл. 3 представлені показники постнатального розвитку дорослих самців досліджуваних забарвлень.

Таблиця 3

Екстер'єрні характеристики дорослих самців шиншил

Параметри	Забарвлення	
	Сірий-стандартний	Білий оксамит
Жива маса, г	400	600
Довжина тіла, см	20	25
Обхват грудей, см	12	16
Довжина голови, см	5	9
Ширина голова, см	4	6
Довжина вуха, см	6	7
Довжина хвоста, см	10	12

З таблиці видно, що самці забарвлення сірий-стандартний так-же, як і самки цього забарвлення поступаються за живою масою та промірами самцям забарвлення білий оксамит, хоча ця різниця помітно більша (33,3 % за живою масою та 20…44 % за промірами) .

Наступним етапом нашого дослідження було проведення порівняльної оцінки показників постнатального розвитку нащадків шиншил стандартного сірого та забарвлення білий оксамит у різні періоди постнатального розвитку (табл. 4).

За живою масою нащадки шиншил забарвлення білий оксамит у всі періоди дослідження переважають нащадків шиншил сірого стандартного забарвлення (на 20 та 25 г при народженні; на 19 та 16,5 г в 1 місяць та ін.). Шиншили забарвлення білий оксамит і за показником багатоплідності переважають шиншил стандартного забарвлення на одне щеня. За швидкістю росту різниці практично немає.

Таблиця 4

Порівняльна оцінка нащадків шиншил різних офарблень за живою масою та швидкістю росту

Офарблення	Сірий стандартний		Білий оксамит	
Кількість нащадків	2	2	3	3
Самці/самки	♂	♀	♂	♀
При народженні, г	40	45	60	70
1 місяць, г	111	113.5	130	136
3 місяця, г	270	272	285	300
6 місяців, г	385	395	420	430
12 місяців, г	450	500	600	800
Сер. ж.м. при народженні, г	40		65	
Сер. ж. м. в 6 місяців, г	390		420	
Сер. ж.м. в 12 місяців, г	470		700	
Шв. росту, %	192,02	192,1	192,5	192,3
Шв. росту, %	192,06		192,4	

Висновки: Дослідження показників постнатального розвитку шиншил різних кольорових мутацій показало, що шиншили забарвлення білий оксамит за всіма показниками у всі вікові періоди переважають своїх родичів стандартного офарблення. Самки обох забарвлень переважають за живою масою та промірами самців, що є нехарактерним для ссавців.

Список використаних джерел

1. Берестов В.А. Звероводство/ В.А. Берестов. – Санк-Петербург: Лань, 2002. – С. 102-105.
2. Ричкова Ю.В. Тварини у вашому домі / Ю.В. Ричкова – М. : Віче, 2006. – 64 с.
3. Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва. Навчальний посібник.[Г.А.Коцюбенко, В.І Рясенко, Є.М.Рясенко, С.М. Галімов]. Миколаїв: МДАУ, 2001.
4. Сайт http://www.chinchil.ru